

بخشی از مغازه داران ورشکسته دستفروش شده اند

3 دسته اصلی دستفروشان تهران

به گزارش پایگاه خبری تحلیلی تحول اجتماعی به نقل از رکنا، امروز، «روز جهانی دستفروشان» است. روزی که به ما یادآوری می کند هزاران نفر در شهرمان هستند که به دلیل پیدا نکردن راهکاری مناسب برای امرار معاش، ناچارند که ساعت ها روی پای خود بایستند و در گوشه و کنار خیابان ها به دستفروشی بپردازند.

این در حالی است که با وجود این که در سال های اخیر شعارهای زیادی برای حل مشکلات دستفروشان سر داده شده است، اما وعده ساماندهی دستفروشان هنوز به یک رؤیا شبیه است و مدیران شهری یکی از پس دیگری می آیند و این وعده همچنان عملی نشده باقی می ماند.

نکته مهم دیگری که باید به آن توجه داشت این است که هیچ آمار دقیقی از تعداد دستفروشان پایتخت وجود ندارد، اما برخی برآوردهای مدیران شهری از این حکایت دارد که حداقل 30 هزار دستفروش در تهران فعالیت می کنند که البته بخش زیادی از آنها از شهرستان های مختلف به پایتخت آمده اند.

نکته دیگر هم این است که اساسا دستفروشان تهران به سه دسته تقسیم بندی می شوند، یکی دستفروشان ثابت یعنی دستفروشان که سال هاست در یک پاتوق مشخص فعالیت می کنند، دوم دستفروشان دوره گرد که چون مکان ثابتی ندارند، ناچارند که هر از گاهی جای بساط خود را تغییر دهند و سوم، دستفروشان مترو که بعضا باندها خاص خودشان را دارند و برخی هم بدون وابستگی به یک باند یا گروه مشخص فعالیت می کنند.

این نکته ای است که محمد جواد حق شناس، عضو پیشین شورای شهر تهران در گفت و گو با رکنا روی آن دست گذاشت و اظهار داشت: بخش زیادی از دستفروشان که در خیابان ولیعصر (عج) حد فاصل سه راه جمهوری تا میدان ولیعصر (عج) فعالیت می کنند یا دستفروشان که در خیابان انقلاب، حوالی میدان انقلاب و دانشگاه تهران بساط دارند، از جمله دستفروشان با سابقه ای هستند که سال هاست در همان مکان مشغول کار هستند و جزو دستفروشان ثابت و شناخته شده پایتخت محسوب می شوند.

وی افزود: برخی دستفروشان تهران هم به صورت گردشگری عمل می کنند و در طول ایام هفته در قالب بازارهای روز در نقاط مختلف پایتخت فعالیت می کنند؛ به نحوی که ما نمونه های متفاوت بازارهای روز را بخصوص در حواشی شهر از جمله شرق، غرب و جنوب تهران مشاهده می کنیم. در این بازارها نیز اغلب دستفروشان به صورت آزادانه حضور پیدا می کنند و به فعالیت می پردازند.

استقبال نکردن دستفروشان تهرانی از "سامان بازار" شهرداری

نکته دیگری که باید به آن توجه داشت، این است که شورای شهر تهران سال گذشته دو مصوبه را برای ساماندهی دستفروشان تهرانی تصویب کرد که یکی از آنها طرح ساماندهی مشاغل سیار و بی کانون و دوم، راه اندازی سامانه «سامان بازار» در مرداد 99 برای ثبت نام از دستفروشان بود. اما آمارهای شهرداری نشان می دهد که با وجود این که بیش از یک سال از راه اندازی این سامانه می گذرد، دستفروشان استقبال مناسبی از آن نکرده اند و فقط حدود 5 هزار دستفروش تهرانی در «سامان بازار» ثبت نام کرده اند.

زهره نژاد بهرام، عضو سابق شورای شهر تهران پیش از این در گفت و گو با رکنا، مسائلی از جمله مخالفت واحدهای صنفی برای ساماندهی دستفروشان که تحت استخدام آنها هستند، فعالیت گروهی و باندهای برخی دستفروشان، هراس دستفروشان از ثبت نام در سامانه های رسمی و مخالفت اتاق اصناف تهران با ایجاد اتحادیه مستقل برای دستفروشان را از جمله علل عدم استقبال دستفروشان پایتخت از «سامان بازار» عنوان کرده بود.

حق شناس نیز معتقد است که به ثمر نشستن تلاش های اعضای پیشین شورای شهر برای ساماندهی دستفروشان می توانست تا حد زیادی از مشکلات این قشر از جمله برخوردهای عوامل شهرداری با آنها بکاهد و همچنین میزان بروز مشکلات ترافیکی در سطح شهر بر اثر حضور دستفروشان را کمتر کند و به عموم شهروندان نیز کمک کند که بتوانند اجناس مورد نیاز خود را با هزینه کمتری از دستفروشان تهیه کنند.

اما از نظر این عضو پیشین شورای شهر تهران، با وجود این که گام های مثبتی برای ساماندهی دستفروشان تهرانی در دوره قبلی شورای شهر تهران برداشته شد، اما هنوز وضعیت ساماندهی این قشر با نقطه مطلوب فاصله زیادی دارد و همچنان فرآیند حضور دستفروشان در خیابان های مختلف تهران، شکلی رسمی و قاعده مند به خود نگرفته است.

افزایش آمار دستفروشان با تشدید بیکاری

حق شناس با تاکید بر این که دوره جدید مدیریت شهری باید فرآیند ساماندهی دستفروشان تهرانی را ادامه دهد، اظهار داشت: شهرداری نباید اجازه دهد که دستفروشان، تمام معابر شهر را به تشخیص خودشان در اختیار بگیرند و انواع و اقسام مشکلات ترافیکی و شهری را برای عموم شهروندان ایجاد کنند.

همچنین به گفته این فعال سیاسی اجتماعی، سال هاست که مشاغل ثابتی که حقوق کسب و کار خود از جمله حق بیمه، مالیات، عوارض و ... را می پردازند نسبت به فعالیت گسترده دستفروشان در پایتخت گلابه های به حقی دارند و این حق طبیعی آنهاست که به حضور پرتعداد و بدون نظارت دستفروشان در تهران اعتراض کنند.

اما از نظر عضو پیشین شورای شهر تهران، دشواری های معیشتی امروز بخصوص رشد آمار بیکاری منجر به آن شده است که بخش مهمی از افرادی که پیش از این خودشان در مغازه های ثابت در پایتخت فعالیت می کردند، به ناچار به دستفروشی روی آوردند؛ چراکه قسمت زیادی از کسب و کارهای خدماتی کشور در دوره شیوع کرونا دچار ورشکستگی شده است.

حق شناس با بیان این که بخش زیادی از دستفروشان از نقاط مختلف کشور به تهران می آیند، عنوان کرد: ورشکستگی بسیاری از کسب و کارها در تهران و بروز موج گسترده بیکاری در نقاط گوناگون کشور به رشد هرچه بیشتر آمار دستفروشان در پایتخت دامن زده است و در این شرایط، مدیریت شهری تهران نمی تواند با تمام دستفروشان به صورت قهری برخورد کند، بلکه باید با روش هایی مناسب به ساماندهی این قشر پردازد.

لزوم ساماندهی دستفروشان در بازارهای منطقه ای

عضو پیشین شورای شهر تهران در توضیح بیشتر گفت: وقتی جویندگان بازار کار به دلیل شرایط بحرانی اقتصاد کشور در دوره کرونا ناچاراً به شغل دستفروشی روی آورده اند، بنابراین راهکار اصلی حل مشکلات دستفروشان، رفع مسائل بحرانی موجود در اقتصاد کشور است تا اساساً افراد کمتری به دستفروشی پردازند. اما تا پیش از حل این مسائل، این مدیریت شهری است که باید دستفروشان را ساماندهی کند.

حق شناس درباره راهکارهای ساماندهی دستفروشان توضیح داد: به نظر می رسد شکل دادن به بازارهای منطقه ای با مشارکت شهروندان و همچنین واگذاری فضاهای امن و نظارت پذیر به دستفروشان بتواند مهمترین راهکار برای ساماندهی دستفروشان باشد.

این فعال سیاسی اجتماعی ادامه داد: در سال های گذشته که هنوز شاهد شیوع کرونا در کشورمان نبودیم، دولت و شهرداری بازارهای پررونقی را در برخی مکان های ویژه تهران برای ایام خاصی مثل نوروز یا شروع سال تحصیلی شکل می دادند و به نظر می رسد یکی از روش های مطلوب برای ساماندهی دستفروشان تهرانی، دائمی کردن حضور دستفروشان در این بازارها باشد.

وی در پایان تصریح کرد: دستفروشی یک پدیده جهانی است که در بسیاری از کشورها به رسمیت شناخته شده است، اما نکته مهم این است که کشورهای پیشرفته به ساماندهی دستفروشان خود پرداخته اند و دستفروشان آنها حق ندارد که جز در مکان و زمان مشخص به فعالیت پردازند. اگر هم ما از این روش الگوبرداری کنیم، هم دستفروشان تهرانی می توانند امرار معاش کنند و هم حضور آنها مشکلی را برای شهروندان ایجاد نمی کند.

نویسنده : مجتبی کدی، تاریخ ارسال : دوشنبه 24 آبان 1400 ساعت 4:08 بعد از ظهر